

WARMIŃSKO-MAZURSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI
W OLSZTYNIE

Wydział Polityki Społecznej
PS-II.9452.25.2024

**RAPORT DOTYCZĄCY MONITORINGU
ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ
W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM
za 2024 rok**

Zatwierdzam

**Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO**

Piotr Duda

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

30 grudnia 2024 r.

Spis treści

WPROWADZENIE	3
DIAGNOZA.....	4
MONITORING ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ w 2024 r. W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO- MAZURSKIM.....	12
EWALUACJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ.....	16
REKOMENDACJE.....	19
SPIS SKRÓTÓW	22

WPROWADZENIE

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki społecznej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie zjawiskom aspołecznym, w tym m.in. przemocy domowej.

Zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego oraz powiatowego na zasadach określonych w ustawie z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) oraz w ustawach: z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, 1572) i z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151). Do zadań wojewody, określonych w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy m.in. monitorowanie zjawiska przemocy domowej na obszarze województwa oraz monitorowanie realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej, a także nadzór nad realizacją zadań z tego zakresu wykonywanych przez samorząd gminny, powiatowy i wojewódzki. Zgodnie z zapisem zawartym w pkt. 1.1.3. „Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2024 – 2030” ustanowionym Uchwałą Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. (M.P. 2023 poz. 1232), do zadań wojewody należy opracowanie raportu dotyczącego monitoringu (diagnoza i ewaluacja) zjawiska przemocy na obszarze województwa.

22 czerwca 2023 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535), która wprowadziła wiele istotnych zmian w dotychczas obowiązującym systemie przeciwdziałania przemocy. Jedną z podstawowych zmian było zmodyfikowanie samego pojęcia „przemoc w rodzinie” i zastąpienie go terminem „przemoc domowa”. Ponadto, w roku 2024 rozpoczęta została realizacja „Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030”, stanowiącego podstawę do opracowania raportu.

Niniejszy raport został sporządzony w oparciu o analizę danych statystycznych pochodzących ze sprawozdań za rok 2023 składanych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej szczebla gminnego oraz powiatowego za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej oraz danych za rok 2024 zebranych w wyniku nadzoru prowadzonego przez służby Wojewody Warmińsko-Mazurskiego.

DIAGNOZA

I. Realizacja, przez samorządy szczebla gminnego i powiatowego z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Obszar 1: Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej zależy od poziomu wiedzy oraz świadomości społecznej. W tym celu, gminy i powiaty przeprowadzają diagnozę problemu przemocy domowej oraz podejmują działania w celu poprawy jakości systemu działań profilaktycznych.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r. zostały przeprowadzone 48 lokalne diagnozy zjawiska przemocy.

Podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy realizowane jest w sposób ciągły. Organy samorządu terytorialnego we współpracy z organizacjami pozarządowymi, kościołami oraz związkami wyznaniowymi zrealizowały w 2023 r. łącznie 5 działań, w celu wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej, w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmażeńskich, w wyniku których udzielono 189 osobom informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej. Ponadto, organy samorządu terytorialnego wspólnie z organizacjami pozarządowymi, w celu edukacji społeczeństwa na temat zjawiska przemocy, w ramach projektów zrealizowały 27 działań, w trakcie których udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy 2 312 osobom.

Niezmiernie ważna jest dostępność oraz jakość działań profilaktycznych realizowanych w formie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży. W 2023 r. ww. działania w województwie warmińsko-mazurskim prowadziły 42 placówki, z których wsparcia skorzystało 2 645 osób.

Reasumując, działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy powinny wynikać z lokalnych programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, tworzonych zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Obszar 2: Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej.

Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Przeciwdziałanie przemocy domowej nie może opierać się na działalności jednego podmiotu, ponieważ żadna instytucja czy organizacja nie ma wystarczających kompetencji i środków finansowych, aby samodzielnie rozwiązać problemy pojawiające się w sytuacji zaistnienia przemocy domowej. Ponadto, niezmiernie istotna jest dostępność pomocy osobom jej doznającym. Dlatego każda gmina posiada zespół interdyscyplinarny, który integruje i koordynuje działania podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej. W sytuacjach kryzysowych tworzy grupy diagnostyczno-pomocowe, które pracują z osobami, rodzinami objętymi procedurą „Niebieskie Karty”.

W 2023 r. zespoły interdyscyplinarne funkcjonowały we wszystkich 116 gminach województwa warmińsko-mazurskiego, które realizowały zadania poprzez działania swoich członków oraz grupy diagnostyczno-pomocowe w związku z procedurą „Niebieskie Karty”.

W celu zapewnienia efektywnej ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej niezbędne jest stworzenie sieci z adekwatną do potrzeb danej społeczności ofertą placówek wspierających i udzielających pomocy. W 2023 r. na terenie województwa ilość placówek pomocowych nie uległa zmianie w stosunku do roku poprzedniego. Upowszechnianie wiedzy o możliwościach i formach pomocy, realizowane jest poprzez dystrybucję materiałów informacyjnych, których w 2023 r. opracowano 439. Ponadto, w regionie opracowano oraz realizowano indywidualne i grupowe zajęcia edukacyjne kierowane do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc. W 2023 r. w zajęciach indywidualnych wzięło udział 1 332 osoby, w grupowych 386.

W celu optymalnej i efektywnej realizacji ww. zadań zalecana jest przez wojewodę interdyscyplinarna współpraca pomiędzy wszystkimi jednostkami i organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. W roku 2023 w województwie warmińsko-mazurskim, w ramach współpracy, zlecono i wspólnie zrealizowano 49 projektów.

Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, jak już wyżej wspomniano, odbywa się w różnych formach, w tym również w ramach procedury „Niebieskie Karty”, której tryb reguluje rozporządzenie Rady Ministrów.

Z analizy danych zebranych przez służby Wojewody Warmińsko-Mazurskiego za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej wynika, że w 2023 r. w województwie

wszczęto, poprzez wypełnienie formularzy „Niebieska Karta – A”, 2 903 procedury „Niebieskie Karty”. Wypełniono ponadto 359 formularzy „Niebieska Karta – A”, dokumentujących kolejne zdarzenia wystąpienia przemocy domowej. W 2023 r., tak jak w latach ubiegłych, najwięcej formularzy „Niebieska Karta – A” wypełnili przedstawiciele Policji – 75%, najmniej przedstawiciele specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej – 0,2%. Uprawnieni przedstawiciele organizacji pozarządowych nie wszczęli żadnej procedury.

W okresie sprawozdawczym, wśród wszystkich wszczętych procedur, 670 wypełnionych „Niebieskich Kart – A” dotyczyło osób niepełnoletnich (do 18 r. ż), wobec których istniało podejrzenie, że doświadczają przemocy. Wypełniono również 70 formularzy „Niebieska Karta – A” dokumentujących kolejne zdarzenie stosowania przemocy wobec osoby niepełnoletniej.

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty – A” w 2023 r.

Liczba wypełnionych formularzy "Niebieska Karta - A" w okresie 1 stycznia- 31 grudnia 2023 r.	wszystkich	wszczynających	wszystkich, w których osoba niepełnoletnia doznawała przemocy	wszczynających, w których osoba niepełnoletnia doznawała przemocy
OGÓŁEM	3262	2903	740	670
w tym przez uprawnionych przedstawicieli:				
jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	581	536	252	226
Policji	2445	2139	308	269
Żandarmerii Wojskowej	10	8	1	1
Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej	8	8	4	4
oświaty	181	175	165	160
ochrony zdrowia	12	12	4	4
gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	25	25	6	6
organizacji pozarządowych	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Dane dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2023 r.

Liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Ogółem		3 691
	w tym ze względu na problem przemocy psychicznej		3 007
	w tym ze względu na problem przemocy fizycznej		2 348
	w tym ze względu na problem przemocy seksualnej		86
Liczba osób w rodzinach objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”			11 119
Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Ogółem		5 952
	w tym kobiety	ogółem	3 074
		w tym niepełnosprawne	178
		w tym starsze	454
	w tym mężczyźni	ogółem	577
		w tym niepełnosprawni	62
		w tym starsi	165
	w tym dzieci	ogółem	2 301
		w tym dziewczynki	1 107
		w tym chłopcy	1 180
		w tym niepełnosprawne	83

Źródło: Sprawozdanie z realizacji „Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” za 2023 r.

Z poradnictwa realizowanego przez instytucje publiczne, zajmujące się pomocą osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim, skorzystało w 2023 r. łącznie 8 933 osoby, w tym z poradnictwa:

- psychologicznego – 3 453 osoby,
- pedagogicznego – 1 519 osób,
- prawnego – 1 536 osób,
- medycznego – 246 osób,
- socjalnego – 3 940 osób,
- zawodowego i rodzinnego – 1 056 osób.

Z porad świadczonych za pośrednictwem środków komunikowania się na odległość skorzystało 471 osób, w tym: 333 kobiety, 74 mężczyzn i 64 dzieci.

Osoby doznające przemocy domowej miały możliwość uczestnictwa w programach terapeutycznych i skorzystania z pomocy psychologicznej. W województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r. opracowano i zrealizowano 14 programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w których udział wzięło 374 osoby. W województwie funkcjonowały ponadto 42 grupy terapeutyczne oraz 23 grupy wsparcia. Prowadzona była

także terapia indywidualna psychologiczna (terapeutyczna), w której uczestniczyło 435 osób. Pomoc świadczyły również punkty konsultacyjne, których na terenie województwa w 2023 r. funkcjonowało 79. Z pomocy świadczonej w punktach skorzystało łącznie 2 704 osoby, w tym 1 642 kobiety, 596 mężczyzn i 466 dzieci. Osobom doznającym przemocy domowej, na terenie naszego województwa, zapewniana była pomoc również w ośrodkach interwencji kryzysowej, ośrodkach wsparcia, w tym w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w 2023 r. funkcjonowały:

- 1 gminny ośrodek wsparcia, z pomocy ww. placówki nie skorzystała żadna osoba;
- 2 powiatowe ośrodki wsparcia, z pomocy których skorzystało łącznie 170 osób, w tym: 78 kobiet, 8 mężczyzn i 84 dzieci;
- 5 domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, dysponujących łącznie 105 miejscami całodobowymi. Z pomocy ww. placówek skorzystało łącznie 78 osób, w tym: 33 kobiety, 1 mężczyzna i 44 dzieci;
- 12 ośrodków interwencji kryzysowej, w tym 11, które dysponowały łącznie 96 miejscami całodobowymi. Z pomocy świadczonej w ośrodkach skorzystało łącznie 150 osób, w tym: 86 kobiet, 3 mężczyzn i 61 dzieci;
- 3 specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, dysponujące łącznie 55 miejscami całodobowymi. Z pomocy ww. ośrodków skorzystało łącznie 412 osób, w tym: 259 kobiet, 25 mężczyzn i 128 dzieci. Z miejsc całodobowych skorzystało łącznie 152 osoby, w tym: 46 kobiety, 4 mężczyzn i 102 dzieci.

W celu wzmocnienia ochrony osób doznających przemocy domowej funkcjonowały przyjazne pokoje przesłuchań, wykorzystywane w postępowaniach karnych do przesłuchiwania dzieci i dorosłych w przyjaznych warunkach. W 2023 r. w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowało 11 przyjaznych pokoi przesłuchań, w których przesłuchano ogółem 92 dzieci, w tym: 56 dziewczynek i 36 chłopców.

W sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą, w myśl art. 12a ustawy krzywdzonym dzieciom należy zapewnić bezpieczeństwo. W tym trybie, w 2023 r. zostało zabezpieczonych 38 dzieci, tj. 24 dziewczynki i 14 chłopców, które umieszczono:

- u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej – 6 dzieci,
- w rodzinie zastępczej – 17 dzieci,
- w placówce opiekuńczo-wychowawczej – 15 dzieci.

Należy pamiętać, że nadrzędnym celem działań podejmowanych w związku z rozpoznaniem przemocy domowej jest doprowadzenie do zaprzestania przemocy przez osoby ją stosujące.

W 2023 r. z uwagi na ustanie przemocy domowej zostały zakończone 2 203 procedury „Niebieskie Karty” oraz 417 procedur z uwagi na brak zasadności podejmowania działań.

Skuteczność pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej uzależniona jest od wielu czynników, które w celu zwiększenia jej efektywności należy identyfikować. W związku z tym w 2023 r. przez samorządy lokalne województwa zostało opracowanych 13 raportów i analiz czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

Obszar 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

W celu zwiększenia skuteczności oddziaływań na osoby stosujące przemoc domową, niezbędna jest wiedza na temat instytucji i organizacji, czy też innych podmiotów udzielających im pomocy, do których można kierować ww. osoby. Co roku dokonywany jest ich przegląd. W 2023 r. zaktualizowano na stronach internetowych powiatów (starostw powiatowych) informatory zawierające bazy teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, wraz ze wskazaniem zakresu oddziaływań wobec sprawców przemocy w rodzinie (ogółem zaktualizowano 11 informatorów, w tym dwa dwukrotnie). W 2023 r. powiaty województwa warmińsko-mazurskiego przekazały aktualny informator w wersji elektronicznej ogółem 88 podmiotom właściwym miejscowo, tj.: 12 prezesom sądów rejonowych, 10 prokuratorom rejonowym, 10 komendantom powiatowych/miejskich Policji, 7 Komendantom jednostek Żandarmerii Wojskowej i 49 gminom. W okresie sprawozdawczym w 20 gminach umieszczano ww. informatory na własnych stronach internetowych dwa razy do roku, tj. do dnia 15 lutego i do dnia 15 sierpnia.

Reagowanie, w tym podejmowanie interwencji w środowisku uwikłanym w przemoc domową odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, o której mowa w art. 9d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Procedura ma ułatwiać osobom zaangażowanym rozpoznawanie i diagnozowanie przemocy domowej w celu jej zatrzymania i zapewnienia bezpieczeństwa osobom doznającym krzywdzenia.

W 2023 r. w województwie warmińsko-mazurskim działaniami w ramach ww. procedury było objętych 3 766 osób stosujących przemoc.

W związku z realizacją procedury „Niebieskie Karty” w okresie sprawozdawczym członkowie zespołu interdyscyplinarnego/grup roboczych wypełnili 2 134 formularze „Niebieska Karta – D”.

Informacje o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc były przekazywane organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości przez pracowników socjalnych z ośrodków pomocy społecznej 30 razy w 2023 r.

W celu zwiększenia skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową są opracowywane i realizowane programy korekcyjno-edukacyjne. Udział osób stosujących przemoc w ww. programach ma istotny wpływ na zmianę ich postaw i zachowania. Ustawowo zobowiązane do realizacji zadania w powyższym zakresie są powiaty.

W 2023 r. programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową realizowało 19 na 21 powiatów. Ogółem opracowano i zrealizowano 30 edycji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w warunkach wolnościowych i w jednostkach penitencjarnych. Do programów przystąpiło łącznie 409 osób, w tym 58 kobiet i 351 mężczyzn. Programy ukończyło 295 osób, w tym 42 kobiety i 253 mężczyzn.

Kolejnym ważnym elementem systemu umożliwiającym zwiększenie skuteczności oddziaływań na osoby stosujące przemoc domową są programy psychologiczno-terapeutyczne. W województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r. ww. program opracował i realizował 1 powiat. Przystąpiło do niego ogółem 12 osób, w tym 3 kobiety i 9 mężczyzn. Program ukończyło 11 osób, w tym 3 kobiety i 8 mężczyzn.

Obszar 4: Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel: Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Zwiększanie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej zależne jest bezpośrednio od kompetencji przedstawicieli służb i instytucji zaangażowanych w proces. Podnoszenie kompetencji powinno odbywać się po wyznaczeniu kierunków działań dla podmiotów i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej. W tym celu, służby wojewody w 2024 r.:

- opracowały materiały instruktażowe, zalecenia i procedury postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą domową dla osób realizujących te zadania,
- zorganizowały roboczą naradę z Przewodniczącymi Zespołów Interdyscyplinarnych województwa warmińsko-mazurskiego,

- zorganizowały coroczną wojewódzką konferencję dla przedstawicieli podmiotów realizujących w województwie zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W celu wzmocnienia kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w ramach wdrożenia systemu ich wsparcia, w 2023 r.:

- 539 osób poddano różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego,
- 294 osoby uczestniczyły w 145 spotkaniach superwizyjnych.

II. Dane dotyczące nadzoru i kontroli Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej przez jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne pomocy społecznej, zebrane w 2024 r.

W ramach nadzoru, kontroli kompleksowej realizacji zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, zgodnie z planem kontroli Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego na 2024 r., poddano 37 jednostek samorządowych, w tym 31 gmin, 5 powiatów oraz 1 specjalistyczny ośrodek wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia, w związku z którymi wydano zalecenia pokontrolne.

W przypadku SOW stwierdzono, że wszystkie zadania, będące przedmiotem kontroli, realizowane były bez uchybień i nieprawidłowości.

W przypadku gmin najwięcej nieprawidłowości stwierdzono w zakresie prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”.

W przypadku powiatów, wszystkie kontrole kompleksowe rozpoczęto w czwartym kwartale 2024 roku. Z uwagi na czas niezbędny do opracowania dokumentacji pokontrolnej, który był dłuższy niż termin na sporządzenie raportu, nie przedstawiono oceny zadań powiatu na podstawie wyników kontroli.

Wszczęto 1 postępowanie wyjaśniające, które przeprowadzono w oparciu o art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Na mocy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Wojewoda Warmińsko-Mazurski w 2024 r. rozpatrzył 3 wnioski z grup diagnostyczno-pomocowych o wskazanie innej gminy właściwej do realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

MONITORING ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ w 2024 r. W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM

W 2024 r. Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki, w ramach monitorowania zjawiska przemocy domowej, podejmował działania obejmujące:

- I. Aktualizację na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego baz teleadresowych instytucji samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych świadczących usługi dla osób i rodzin doznających przemocy domowej, z wyszczególnieniem podmiotów zapewniających miejsca schronienia oraz podmiotów świadczących wsparcie w formie poradnictwa specjalistycznego.

W województwie warmińsko-mazurskim w lipcu 2024 r. zaktualizowano ewidencje podmiotów i organizacji pozarządowych, a bazy teleadresowe zamieszczono na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego. Zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej sprzed kilku lat w województwie zastosowano niżej przedstawiony podział podmiotów ze względu na zadania realizowane na rzecz osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc.

- 1) Pomoc osobom doznającym przemocy domowej świadczą:
 - a) podmioty, w tym:
 - 81 gminnych punktów konsultacyjnych,
 - 11 ośrodków interwencji kryzysowej, oferujących łącznie 76 miejsc całodobowego schronienia,
 - 3 ośrodki wsparcia,
 - 3 specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej (SOW), oferujące łącznie 55 miejsc całodobowego schronienia,
 - 5 domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, oferujących łącznie 105 miejsc całodobowego schronienia,
 - b) 31 organizacji pozarządowych świadczących usługi dla osób i rodzin doznających przemocy domowej,
 - c) 135 podmiotów poradnictwa specjalistycznego dla osób doznających przemocy domowej.
- 2) Pomoc osobom stosującym przemoc domową świadczy:
 - a) 116 gmin poprzez prowadzenie lub kierowanie do placówek zapewniających miejsca noclegowe dla osób stosujących przemoc domową,
 - b) 135 podmiotów poradnictwa specjalistycznego na terenie gmin i powiatów dla osób stosujących przemoc domową,
 - c) 21 podmiotów realizujących na terenie powiatów programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,

d) 3 podmioty realizujące na terenie powiatów programy psychologiczno-terapeutyczne.

II. Przekazanie prezesowi sądu apelacyjnego, prokuratorowi regionalnemu, komendantowi wojewódzkiemu Policji, komendantowi oddziału Żandarmerii Wojskowej, kuratorowi oświaty oraz organom samorządu terytorialnego ww. aktualnych baz teled adresowych instytucji samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych świadczących usługi dla osób i rodzin doznających przemocy domowej, z wyszczególnieniem podmiotów zapewniających miejsca schronienia oraz podmiotów świadczących wsparcie w formie poradnictwa specjalistycznego.

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki przekazał aktualne bazy ww. podmiotom 31 lipca 2024 r. za pośrednictwem platformy e-puap.

III. Monitoring pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej.

Monitoring realizowany jest w oparciu o dane ze sprawozdań przekazywanych przez ośrodki pomocy społecznej/centra usług społecznych i powiatowe centra pomocy rodzinie z terenu województwa, tj.:

1) W pierwszej połowie 2024 roku zostało sporządzone sprawozdanie z liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” w województwie warmińsko-mazurskim w okresie styczeń-grudzień 2023 r. na podstawie danych przekazanych przez ww. jednostki. Ze sprawozdania wynika, że w 2023 r. na terenie województwa nie było gminy, w której nie zostałyby wszczęta procedura. Ponadto, w 2023 r. tak jak w latach poprzednich, najwięcej formularzy „Niebieska Karta – A” wypełnili przedstawiciele Policji.

Dane uzyskane z ww. sprawozdania zostały zawarte w raporcie pn. „Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” w województwie warmińsko-mazurskim w roku 2023. Monitorowanie zjawiska przemocy domowej”, opracowanym przez służby Wojewody w maju 2024 r.

2) W pierwszej połowie 2024 r. zostało zrealizowane sprawozdanie z liczby osób w województwie warmińsko-mazurskim, którym zaproponowano w 2023 roku, w trakcie realizacji procedury „Niebieskie Karty” udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową. Ośrodki pomocy społecznej oraz centra usług społecznych z terenu województwa podały, że w 2023 r. udział w programie korekcyjno-edukacyjnym zaproponowany został 1 198 osobom stosującym przemoc domową, z czego 409 rozpoczęło ten program.

Dane uzyskane z ww. sprawozdania zostały zawarte w raporcie pn. „Liczba sprawców przemocy w rodzinie/domowej w województwie warmińsko-mazurskim, którym

zaproponowano udział w programie korekcyjno-edukacyjnym w trakcie realizacji procedury "Niebieskie Karty" w roku 2023. Monitorowanie zjawiska przemocy domowej", opracowanym przez służby Wojewody w maju 2024 r.

- 3) W marcu 2024 r. zostało sporządzone dla województwa warmińsko-mazurskiego przez Wydział Polityki Społecznej „Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2023 r.”, z którego m.in. wynika, że na terenie województwa w ww. okresie sprawozdawczym:
- zostało zakończonych 2 203 procedury „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy,
 - zostało zakończonych 417 procedur „Niebieska Karta” z uwagi na brak zasadności podejmowania działań.

IV. Opracowanie materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą domową dla osób realizujących te zadania.

W 2024 r. w ramach nadzoru wojewody, w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, zostały wydane niżej wymienione wytyczne:

- 1) „Wytyczne Wojewody Warmińsko-Mazurskiego dotyczące realizacji przez powiat zadania z zakresu administracji rządowej polegającego na opracowaniu i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową”,
- 2) „Wytyczne Wojewody Warmińsko-Mazurskiego dotyczące realizacji przez powiat zadania z zakresu administracji rządowej polegającego na opracowaniu i realizacji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową”.

Powyższe wytyczne zostały wydane przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego w marcu 2024 r. i opublikowane na stronie internetowej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Na stronie internetowej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego jest dostępna ulotka opracowana przez pracowników urzędu pn. „Pomoc Dzieciom Doświadczającym Przemocy”.

W 2024 r. w ramach nadzoru wojewody, w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, zostały sporządzone i przekazane, za pośrednictwem platformy e-puap, pisma nadzorcze do zespołów interdyscyplinarnych - wyjaśnienia i interpretacje Ministra ds. Równości dotyczące realizacji wydatków

ze środków przeznaczonych w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030 na dofinansowanie funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych. Środki finansowe na ww. wymieniony cel zaplanowano po raz pierwszy.

W celu rozwiązywania systemowych problemów zgłaszanych wojewodzie czy też rozpoznanych w trakcie działań nadzorczych, a także zapewnienia profesjonalnego i kompleksowego wsparcia realizatorów zadań, Zarządzeniem NR 236/2024 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 lipca 2024 r. został powołany Wojewódzki Zespół do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej jako organ opiniodawczo-doradczy. Głównym zadaniem ww. Zespołu jest opracowywanie, dostosowanych do specyfiki regionu i jego mieszkańców, procedur i zaleceń oraz materiałów instruktażowych ułatwiających realizację zadań wskazanych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Stanowiska i opinie Zespołu będą wykorzystywane do koordynacji działań mających na celu zmniejszenie skali przemocy domowej w naszym województwie.

Zespół, na posiedzeniu 27 listopada 2024 r., podjął prace nad projektem wzoru protokołu zakończenia procedury „Niebieskie Karty”, o którym mowa w § 20 ust. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

V. Podejmowanie działań zmierzających do nawiązania i wzmocnienia współpracy między służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w województwie.

1) Wojewódzki Koordynator Realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej uczestniczył w 4 ogólnopolskich spotkaniach on-line Wojewódzkich Koordynatorów.

2) W marcu 2024 r. ramach Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy Domowej” – edycja 2024 r. organizowanego przez Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, służby Wojewody Warmińsko-Mazurskiego dokonały oceny formalnej i wstępnej-merytorycznej 18 projektów, w wyniku której 9 projektów przekazano do etapu centralnego. Spośród 9 ww. projektów, ostatecznie 2 otrzymały dofinansowanie.

3) W czerwcu 2024 r. służby wojewody zorganizowały naradę z przedstawicielami Zespołów Interdyscyplinarnych, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej funkcjonujących na terenie województwa, której celem było m.in. omówienie najczęściej występujących wątpliwości związanych z prawidłowym stosowaniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.

o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673) oraz kwestii związanych z finansowaniem zadań z powyższego zakresu.

- 4) W lipcu 2024 r. urząd zadeklarował udział w pierwszej Ogólnopolskiej Kampanii „Dzieciństwo bez Przemocy”, mającej na celu przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci w Polsce. Kampania była prowadzona dniami 8 października - 19 listopada 2024 roku. Składały się na nią działania edukacyjne oraz medialne. 18 października br. w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie miała miejsce konferencja wojewódzka pt. „Dzieciństwo bez Przemocy”. W wydarzeniu uczestniczyło ponad 420 osób z naszego regionu, w znakomitej większości przedstawiciele oświaty, zespołów interdyscyplinarnych, ośrodków pomocy społecznej oraz centrów pomocy rodzinie. 19 listopada br. w Międzynarodowym Dniu Przeciwdziałania Przemocy wobec Dzieci i jednocześnie finałowym dniu kampanii, siedziba urzędu w Olsztynie, na znak protestu przeciwko krzywdzeniu dzieci, od godziny 17.00 była podświetlona na czerwono.
- 5) W listopadzie 2024 r. Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie wziął udział w akcji „Biała Wstążka”, która inauguruje corocznie ogólnopolską kampanię Przeciw Przemocy ze względu na Płeć.
- 6) 25 listopada 2024 r. Wojewódzki Koordynator Realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz główni specjaliści z Wydziału Polityki Społecznej uczestniczyli w konferencji wojewódzkiej, dotyczącej przeciwdziałania przemocy wobec kobiet „Biała Wstążka”, zorganizowanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
- 7) W dniach 3-4 grudnia 2024 r. Koordynator Wojewódzki Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz główni specjaliści z Wydziału Polityki Społecznej uczestniczyli w ogólnopolskiej naradzie dla osób odpowiedzialnych na szczeblu województw za koordynację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej „Przeciwdziałanie przemocy domowej – w kierunku profesjonalizacji działań”, którą zorganizowało w Krakowie Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

EWALUACJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

W celu oceny zjawiska przemocy domowej w województwie warmińsko-mazurskim dokonano analizy danych przedstawionych w „Sprawozdaniu z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej za okres I-XII 2023 r.” oraz analizy wyników

kontroli kompleksowych przeprowadzonych w 2024 r. w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Obszar 1: Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

W wyniku analizy danych zawartych w ww. sprawozdaniu stwierdzono, że:

- wszystkie 21 powiatów posiadało i realizowało powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- wszystkie 116 gmin posiadało opracowany i realizowało gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

W oparciu o analizę wyników kontroli kompleksowych (wystąpień pokontrolnych) przeprowadzonych w 2024 r. stwierdzono, że:

- wszystkie skontrolowane gminy posiadały i realizowały programy służące działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Obszar 2: Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej.

Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Obecnie na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonują z miejscami całodobowego schronienia:

- 3 specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- 5 domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- 11 ośrodków interwencji kryzysowej

oraz podmioty udzielające pomocy bez miejsc całodobowego schronienia:

- 81 punktów konsultacyjnych,
- 3 ośrodki wsparcia.

Oferta działań pomocowych dla osób doznających pomocy jest ogólnodostępna na stronach internetowych: urzędu wojewódzkiego, powiatowych centrów pomocy rodzinie, ośrodków pomocy społecznej/centrów usług społecznych, a także na tablicach ogłoszeń w instytucjach samorządowych.

Zarówno z analizy ww. sprawozdania, jak też z analizy wyników przeprowadzonych w 2024 r. kontroli wynika, że wszystkie samorządy gminne w województwie prowadzą działania interwencyjne na rzecz osób doznających przemocy domowej, tj. realizują działania

w ramach procedury „Niebieskie Karty”, podejmują również działania informacyjne. Wszystkie jednostki samorządowe prowadzą także działania profilaktyczne i edukacyjne.

Na podstawie analizy wyników ww. kontroli należy stwierdzić, że gminy posiadają lokalne systemy przeciwdziałania przemocy domowej. W większości przypadków samorządy realizują ustawowe zadania. Problemy występują najczęściej w obszarze utworzenia i funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych, w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”. W wyniku nieprawidłowości ujawnianych w trakcie kontroli, każdorazowo wydawane były zalecenia pokontrolne, wskazujące konieczność podjęcia działań zmierzających do ich usunięcia.

Obszar 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Samorządy szczebla gminnego i powiatowego w województwie warmińsko-mazurskim realizują działania skierowane do osób stosujących przemoc domową.

Na poziomie gmin są to przede wszystkim działania interwencyjne podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Z ww. sprawozdania za rok 2023 wynika, że formularz „Niebieska Karta - D” został wypełniony w 77,6% w stosunku do liczby sporządzonych formularzy „Niebieska Karta - C”.

Na poziomie powiatów są to oddziaływania korekcyjno-edukacyjne oraz psychologiczno-terapeutyczne, zmierzające do zmiany zachowań osób stosujących przemoc domową, realizowane w formie programów. W wyniku analizy sprawozdania za 2023 r. stwierdzono, że w 3 powiatach nie były realizowane programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, natomiast programy psychologiczno-terapeutyczne były realizowane w 3.

W trakcie działań kontrolnych, przedstawiciele podmiotów zobowiązanych do prowadzenia ww. programów informowali o trudnościach z jakimi się spotykają przy realizacji zadania, tj. zgłaszali zbyt niski poziom finansowania przypadający na jedną osobę ze środków budżetu państwa, który przy małej liczbie uczestników utrudnia lub uniemożliwia zatrudnienie specjalisty oraz zbyt małą liczbę osób kierowanych do programów z innych podmiotów, w tym zespołów interdyscyplinarnych.

Statystyki dotyczące liczby osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” przez zespoły interdyscyplinarne w poszczególnych gminach jednoznacznie wskazują na potrzebę realizacji ww. zadania. Mając na uwadze powyższe, zespoły kontrolne w trakcie prowadzenia kontroli wskazywały konieczność podejmowania dalszych działań mających na celu zmotywowanie a obecnie również kierowanie osób do ww. programów.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, obowiązująca od 22 czerwca 2023 r. uporządkowała zasady kierowania osób stosujących przemoc domową do programów. Zespoły interdyscyplinarne zyskały delegację prawną do kierowania wskazanymi przez grupę diagnostyczno-pomocową osobami stosującymi przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub programie psychologiczno-terapeutycznym, co przypuszczalnie spowoduje wzrost liczby uczestników w programach.

Obszar 4: Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel: Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania prowadzone w ramach systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową koncentrowały się w 2023 r. na poradnictwie, wsparciu psychologicznym oraz superwizjach:

- 539 osób zostało poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego,
- 292 osoby uczestniczyły w 145 spotkaniach superwizyjnych.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli kompleksowych przeprowadzonych 2024 r. wynika, że członkowie Zespołów Interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych, uczestniczyli w obowiązkowym szkoleniu z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, zorganizowanym przez samorząd województwa on-line.

REKOMENDACJE

Obszar 1: Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Istotnym elementem w systemie przeciwdziałania przemocy domowej pozostaje obszar profilaktyki, w szczególności podejmowanie działań zapobiegających wystąpieniu przemocy. W zależności od rozpoznanych potrzeb lokalnych i możliwości na poziomie samorządu powinny być podejmowane, we współpracy różnych instytucji i podmiotów, kompleksowe, zintensyfikowane działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, ukierunkowane na:

- edukację społeczności lokalnej, dostarczającą wiedzy o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem,
- podnoszenie społecznej wrażliwości w odniesieniu do zjawiska przemocy domowej,

- promowanie pozytywnych rozwiązań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej,
- kształtowanie pozytywnych postaw wśród dorosłych, dzieci i młodzieży poprzez promowanie i wzmacnianie zachowań empatycznych,
- wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców,
- zwiększenie umiejętności rozpoznawania objawów krzywdzenia.

Wobec powyższego nadal rekomenduje się podejmowanie na poziomie lokalnym różnorodnych form oddziaływań informacyjnych i edukacyjnych w powyższym zakresie, takich jak kampanie społeczne, debaty, konkursy, warsztaty, treningi, seminaria, akcje edukacyjne, wystawy, happeningi, audycje radiowe, artykuły w prasie lokalnej, ulotki i plakaty.

Obszar 2: Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej.

Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Podstawą skuteczności działań pomocowych na rzecz osób doznających przemocy domowej jest właściwa diagnoza ich sytuacji i potrzeb, w odniesieniu do której powinny zostać zaplanowane, a następnie realizowane określone działania. Działania na rzecz osób doznających przemocy domowej należy prowadzić interdyscyplinarnie. W związku z tym skład grup diagnostyczno-pomocowych, powoływanych do realizacji procedury „Niebieskie Karty” powinien być adekwatny do potrzeb i problemów osób doznających przemocy. Poza podstawowym składem, tj. funkcjonariuszem Policji i pracownikiem socjalnym, w skład grup zaleca się powoływanie przedstawicieli wszystkich podmiotów niezbędnych do objęcia osób kompleksowym i wieloaspektowym wsparciem. Zaleca się udział przedstawicieli oświaty w sytuacjach, gdy w rodzinie objętej procedurą są dzieci w wieku szkolnym (z każdej placówki oświatowej do której uczęszczają dzieci). Udział przedstawiciela ochrony zdrowia jest niezbędny, nie tylko w sytuacji, gdy w rodzinie jest problem zdrowotny, ale także w sytuacji, gdy w rodzinie są małe dzieci, nieobjęte systemem oświaty lub osoby w podeszłym wieku. Udział przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych jest nieodzowny w przypadku występowania problemu alkoholowego. Niezbędny jest również udział asystenta rodziny, w sytuacji, gdy obejmuje on pomocą rodzinę, w której prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”. Obowiązkowy jest natomiast udział przedstawiciela Żandarmerii Wojskowej w sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową oraz kuratora sądowego w sprawach osób stosujących przemoc domową, pozostających pod jego dozorem lub nadzorem.

Interdyscyplinarność powinna mieć odzwierciedlenie nie tylko w adekwatności składów grup diagnostyczno-pomocowych, ale również w działaniach pomocowych na rzecz osób doznających przemocy. Dlatego wszyscy członkowie grup realizujący procedurę „Niebieskie Karty”, planować powinni działania w indywidualnym planie pomocy, które są zgodne z ich

kompetencjami i możliwościami, a także których realizacja powinna zostać należycie udokumentowana.

Warunkiem skutecznej ochrony i wsparcia osób doznających przemocy domowej jest również zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego. Wskazane jest, aby osoby doznające przemocy domowej miały możliwość skorzystania w swojej gminie z pomocy nie tylko pracownika socjalnego, ale również psychologa, prawnika, pedagoga czy terapeuty. Dlatego też, rekomenduje się funkcjonowanie w każdej gminie punktu konsultacyjnego oferującego poradnictwo psychologiczne, prawne, pedagogiczne oraz terapeutyczne.

Obszar 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Podstawą do zapewnienia bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy domowej jest zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową. Podstawowymi narzędziami w tej materii są programy korekcyjno-edukacyjne oraz psychologiczno-terapeutyczne, mające na celu w szczególności powstrzymanie osób stosujących przemoc domową przed jej dalszym stosowaniem oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez użycia przemocy.

Ważne jest, aby w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” osoby stosujące przemoc domową były kierowane do udziału w ww. programach oraz monitorowane pod kątem efektywnego uczestnictwa w tych oddziaływaniach. Drugą ważną kwestią jest konieczność zintensyfikowania działań mających na celu motywowanie osób stosując przemoc domową do udziału w ww. programach.

Obszar 4: Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel: Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Efektywność działań pomocowych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej jest uzależniona od profesjonalizmu osób zaangażowanych w działania pomocowe. Praca zarówno z osobami doznającymi przemocy domowej, jak i z osobami ją stosującymi, wymaga szczególnej wiedzy i umiejętności. Dlatego też, należy zapewnić przedstawicielom podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, poza obowiązkowymi szkoleniami organizowanymi przez samorząd województwa, możliwość rozwoju umiejętności interpersonalnych, np. poprzez specjalistyczne szkolenia. Tematyka szkoleń

powinna uwzględniać zagadnienia dotyczące nawiązywania kontaktu i skutecznej komunikacji z osobą doznającą przemocy domowej i osobą stosującą przemoc, identyfikowania i wzmacniania ich zasobów, motywowania do współpracy z członkami grup diagnostyczno-pomocowych realizującymi procedurę „Niebieskie Karty”, a także do podejmowania działań ukierunkowanych na zmianę.

SPIS SKRÓTÓW

- województwo – oznacza województwo warmińsko-mazurskie
- Wojewoda – oznacza Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego
- Wydział Polityki Społecznej – oznacza Wydział Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
- ustawa – oznacza ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673)
- SOW – oznacza specjalistyczny ośrodek wsparcia dla osób doznających przemocy domowej